

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ
МАЛОВАЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ
ВИСНОВОК

14 вересня 2021 року

Київ

за результатами перевірки відомостей, викладених у повідомленні судді Тернопільського окружного адміністративного суду Мірінович Уляни Анатоліївни про втручання у її діяльність як судді щодо здійснення правосуддя

До Вищої ради правосуддя 6 вересня 2021 року за вхідним № 3617/0/6-21 надійшло повідомлення судді Тернопільського окружного адміністративного суду Мірінович У.А. про втручання у її діяльність як судді щодо здійснення правосуддя.

Протоколом автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя 6 вересня 2021 року № 3617/0/6-21 вказане повідомлення передано члену Вищої ради правосуддя Маловацькому О.В. для проведення перевірки.

Під час перевірки встановлено наступне.

У повідомленні зазначено, що до Тернопільського окружного адміністративного суду надійшла позовна заява за позовом до Нагірянської сільської ради Чортківського району Тернопільської області про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання вчинити дії (справа № 500/1934/21). Відповідно протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями, справу передано в провадження судді Мірінович У.А.

Ухвалою Тернопільського окружного адміністративного суду від 19 квітня 2021 року позовну заяву залишено без руху, надано строк на усунення недоліків позовної заяви. Після усунення недоліків позовної заяви, ухвалою суду від 5 травня 2021 року позовну заяву прийнято до розгляду, відкрито провадження у справі № 500/1934/21, вирішено проводити розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи. Ухвалою суду від 4 червня 2021 року вирішено за ініціативою суду проводити розгляд за правилами спрощеного судового провадження з повідомленням (викликом) сторін та призначено судове засідання на 16 червня 2021 року.

Ухвалою суду від 16 червня 2021 року зобов'язано відповідача надати суду належним чином засвідчені документи та призначено наступне судове засідання на 24 червня 2021 року.

В судове засідання 24 червня 2021 року не прибули позивач та його адвокат Сампара Н.М., належним чином повідомлені про дату, час і місце. Адвокат подала клопотання про відкладення судового засідання з метою ознайомлення з

документами, які надійшли від відповідача, наступне судове засідання призначене на 1 липня 2021 року.

Позивач і його адвокат в судове засідання 1 липня 2021 року не прибули, наступне судове засідання призначено на 13 липня 2021 року. Ухвалою суду від 13 липня 2021 року, за участі адвоката Сампарі Н.М., оголошено перерву в судовому засіданні до 20 липня 2021 року.

Суддя зазначив, що у судовому засіданні 20 липня 2021 року в ході дослідження доказів адвокатом Сампарою Н.М. заявлено клопотання про оголошення перерви в судовому засіданні для подання заяви про відвід головуючій у справі. Того ж дня заявлено усно та подано письмову заяву про відвід судді Мірінович У.А.

Ухвалою Тернопільського окружного адміністративного суду від 20 липня 2021 року у задоволенні заяви про відвід у відмовлено.

Як вказує суддя, позивач та інша особа, що назвалась його дружиною перешкождали головуючому в проголошенні ухвали суду за результатами розгляду заяви про відвід, порушували порядок в залі та вимагали відкласти розгляд справи, на вказівки головуючого не реагували, лише після залучення працівників судової охорони вдалося відновити порядок в залі.

У судове засідання 22 липня 2021 року позивач та його адвокат не прибули, наступне засідання було призначене на 27 липня 2021 року.

26 липня 2021 року на адресу Тернопільського окружного адміністративного суду надійшла заява позивача про відвід судді, в обґрунтування якої зазначено, що суддя Мірінович У.А. не може брати участь у розгляді справи № 500/1934/21 з тих підстав, що дії суду свідчать про зацікавленість у результаті розгляду справи та викликають сумнів у неупередженості та об'єктивності судді. Ухвалою суду від 26 липня 2021 року у задоволенні заяви про відвід відмовлено.

Як вбачається із тексту повідомлення, судове засідання 27 липня 2021 року знову було відкладено через неявку позивача та його адвоката. Одночасно, 9 серпня 2021 року позивачем подано ще одну заяву про відвід з підстав подання позивачем скарги до Вищої ради правосуддя щодо неправомірних дій судді Мірінович У.А. До заяви долучено копію скарги щодо дисциплінарного проступку судді.

Ухвалою Тернопільського окружного адміністративного суду від 26 серпня 2021 року у задоволенні заяви про відвід судді у справі № 500/1934/21 відмовлено.

Суддя Мірінович У.А. вважає такі дії позивача та його адвоката Сампарі Н.М. щодо подання безпідставних відводів, порушення порядку в судовому засіданні з метою відкладення розгляду справи, неприбуття адвоката до суду без поважних причин, подання скарги до Вищої ради правосуддя до закінчення судового розгляду вчинялися з метою тиску на суд для перешкодження судді у виконанні службових обов'язків або з метою прийняття неправосудного рішення.

Оцінюючи відомості, викладені у повідомленні судді Тернопільського окружного адміністративного суду Мірінович У.А. про втручання в її діяльність щодо здійснення правосуддя, а також встановлену під час перевірки інформацію необхідно зазначити таке.

Відповідно до пунктів 1 та 2 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, незалежність судових органів гарантується державою та закріплюється в конституції або законах країни. Судові органи вирішують передані їм справи безсторонньо, на основі фактів та відповідно до закону, без будь-яких обмежень, неправомірного впливу, спонуки, тиску, погроз або втручання, прямого чи непрямого, з будь-якого боку і з будь-яких би то не було причин.

Положеннями статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачено, що метою забезпечення незалежності судової влади є гарантування кожній особі основоположного права на розгляд справи справедливим судом тільки на законній підставі та без будь-якого стороннього впливу.

Незалежність судової влади є головною умовою забезпечення верховенства права, ефективного захисту прав і свобод людини та громадянина, юридичних осіб, інтересів суспільства й держави.

Незалежність і недоторканність суддів гарантуються статтями 126 та 129 Конституції України, якими встановлено, що судді при здійсненні правосуддя незалежні й керуються верховенством права.

Згідно зі статтею 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддя у своїй діяльності щодо здійснення правосуддя є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання. Суддя здійснює правосуддя на основі Конституції і законів України, керуючись при цьому принципом верховенства права. Втручання у діяльність судді щодо здійснення правосуддя забороняється і має наслідком відповідальність, установлену законом.

Суддя пов'язує втручання у його діяльність щодо здійснення правосуддя з діями щодо заявлення головуючому судді необґрунтованих відводів, порушення порядку в судовому засіданні з метою відкладення розгляду справи, неприбуття адвоката до суду без поважних причин, подання скарги до Вищої ради правосуддя.

Слід зазначити, що право на розгляд справи безстороннім судом, встановленим законом, гарантується статтею 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Однією із процесуальних гарантій цього права є забезпечення процедури відводу судді у ситуації, коли суддя має особистий інтерес у результаті розгляду справи, має конфлікт інтересів або іншим чином упереджений стосовно будь-якої особи, яка бере участь у справі.

Заявлення відводу судді у судовому засіданні є процесуальним правом учасників справи. Доводи, що наводяться на обґрунтування таких заяв, відповідають правовій позиції особи стосовно питань, пов'язаних з розглядом

справи і не можуть бути підставою для вжиття Вищою радою правосуддя заходів щодо забезпечення суддівської незалежності.

Заявлення судді невмотивованих та надуманих відводів може свідчити про зловживання процесуальними правами, а не про вчинення тиску на суд. А тому суд має реагувати на такі випадки самостійно у порядку, визначеному процесуальним законом.

Під час проведення перевірки, за інформацією з Єдиного державного реєстру судових рішень встановлено, що ухвалами Тернопільського окружного адміністративного суду від 20 та 26 липня 2021 року у справі № 500/1934/21 відмовлено у задоволенні заяв позивача про відвід, як необґрунтованих.

Крім того, саме головуєчий у судовому засіданні відповідно до завдання адміністративного судочинства керує ходом судового засідання, забезпечує додержання послідовності та порядку вчинення процесуальних дій, здійснення учасниками судового процесу їхніх процесуальних прав і виконання ними обов'язків, спрямовує судовий розгляд на забезпечення повного, всебічного та об'єктивного з'ясування обставин у справі, усуваючи із судового розгляду все, що не має значення для вирішення справи (частина третя статті 196 Кодексу адміністративного судочинства України).

Також за інформацією з Єдиного державного реєстру судових рішень встановлено, що ухвалою Тернопільського окружного адміністративного суду від 20 серпня 2021 року у справі № 500/1934/21 відмовлено в задоволенні заяви позивача про відвід судді Мірінович У.А. у справі №500/1934/21. Як вбачається із тексту ухвали, в якості підстави для відвід позивач зазначив, що ним подано до Вищої ради правосуддя скаргу щодо неправомірних дій судді Мірінович У.А.

Отже обставини, викладені у заявах про відвід судді, були предметом розгляду та перевірки під час вирішення питання про відвід, а заявлення відводу судді не суперечить положенням процесуального законодавства та не є доказом спроби тиску чи впливу на суд, водночас може свідчити про зловживання процесуальними правами, наданими чинним законодавством, реагувати на які має суд (суддя), який розглядає справу.

Разом з тим, право на звернення зі скаргою щодо дисциплінарного проступку судді (дисциплінарною скаргою) має будь-яка особа (стаття 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

При цьому відповідно до частини четвертої статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» не допускається зловживання правом звернення до органу, уповноваженого здійснювати дисциплінарне провадження, у тому числі ініціювання питання відповідальності судді без достатніх підстав, використання такого права як засобу тиску на суддю у зв'язку зі здійсненням ним правосуддя.

Чинним законодавством не передбачено жодних обмежень щодо права будь-якої особи на звернення зі скаргою щодо дисциплінарного проступку судді, в тому числі і щодо звернення учасника судового провадження з

дисциплінарною скаргою до Вищої ради правосуддя до закінчення судового розгляду справи.

Згідно з інформацією, яка міститься в автоматизованій системі розподілу справ Вищої ради правосуддя, 6 серпня 2021 року до Вищої ради правосуддя за вхідним № Б-4202/6/7-21 надійшла дисциплінарна скарга Богуна О.В. на дії судді Тернопільського окружного адміністративного суду Мірінович У.А. під час розгляду справи № 500/1934/21 за позовом до Нагірянської сільської ради Чортківського району Тернопільської області про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання вчинити дії.

Оцінку обставинам, викладеним у дисциплінарній скарзі буде надано відповідно до положень Закону України «Про Вищу раду правосуддя», а сам факт подання такої скарги є формою реалізації особою передбачених законом прав та не може розцінюватися як втручання у діяльність судді щодо здійснення правосуддя.

Щодо неявок адвоката в судові засідання слід враховувати, що статтею 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний дотримуватися присяги адвоката України та правил адвокатської етики.

Згідно зі статтею 7 Правил адвокатської етики, затверджених звітно-виборним з'їздом адвокатів України 9 червня 2017 року, у своїй професійній діяльності адвокат зобов'язаний використовувати всі свої знання та професійну майстерність для належного захисту й представництва прав та законних інтересів клієнта, дотримуючись чинного законодавства України, сприяти утвердженню та практичній реалізації принципів верховенства права та законності. Адвокат не має права у своїй професійній діяльності вдаватися до засобів та методів, які суперечать чинному законодавству або цим Правилам.

Крім того, слід зазначити, що за змістом статей 33, 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки.

Дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України.

З огляду на викладене, суддя не позбавлений можливості звернутися до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, якщо вважає, що його дії під час розгляду справи були протиправними, виходили за межі закону, або є такими, що порушують Правила адвокатської етики.

Слід звернути увагу, що відповідно до статей 1, 2, 6 Кодексу суддівської етики, затвердженого XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року, суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих

стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

Суддя має уникати будь-якого незаконного впливу на його діяльність, пов'язану зі здійсненням правосуддя.

Суддя зобов'язаний протистояти спробам не процесуального впливу на його діяльність зі здійснення правосуддя та діяти у відповідності з присягою – здійснювати правосуддя об'єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно, справедливо та кваліфіковано, керуючись принципом верховенства права, підкоряючись лише закону.

Враховуючи, що під час проведення перевірки обставин, повідомлених суддею, не виявлено загроз для ухвалення справедливих і безсторонніх рішень у конкретній справі, дійшов висновку про відсутність підстав для вжиття Вищою радою правосуддя заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя за повідомленням судді Тернопільського окружного адміністративного суду Мірінович Уляни Анатоліївни.

Член Вищої ради правосуддя

О.В. Маловацький